

1 Danube Delta Biosphere Reserve

2 Srebarna Nature Reserve

3 Kalimok-Brushlen Protected Site

4 Rusenski Lom Nature Park

5 Persina Nature Park

6 Djerdap National Park

7 Gornje Podunavlje Special Nature Reserve

8 Kopački rit Nature Park

9 Lonjsko Polje Nature Park

10 Duna-Dráva National Park

11 Duna-Ipoly National Park

12 Dunajské luhy Protected Landscape Area

13 Záhorie Protected Landscape Area

14 Donau-Auen National Park

15 Donauauwald Neuburg Ingolstadt

В ИЗСЛЕДВАНЕ НА ПРИРОДАТА ПО РЕКА ДУНАВ

DANUBE PARKS
network of protected areas

Природен туризъм в Защитените територии

Дунав – Очарователна и разнообразна река

Преминаваща през десет държави, река Дунав е най-международната река в света. Тя приютава голямо разнообразие в културен и природен аспект: Културно – историческото наследство, обхваща разнообразие от етнически групи, което оказва

влияние върху изкуството, езика, храната и още много други. Всичко това повишава очарованието на тази част на Европа.

Защитените зони по Дунав са възможност за запазване на богатото природно и ландшафтно разнообразие в някои от най-големите и най-забележителни заливни територии в Европа: Започвайки с водния свят на Делтата на Дунав и заливните гори в Хърватско – Сръбско – Унгарските полета, и продължавайки с живописната долина на Железни врати, както и последните свободно течащи секции в Горен Дунав.

Това е особено вярно за защитените територии по поречието на река Дунав, с техните безценни природни богатства. Туризмът по поречието на река Дунав е разнообразен в зависимост от естествения ландшафт и история.

Към настоящия момент туризмът по Дунав основно е насочен към градовете и културата, круизите и колоезденето. Ловът и риболовът са от особена важност за някои райони. Наблюдението на птици е основната атракция за делтата на река Дунав, и се развива като такава по другите места. Това е задачата и предизвикателството на защитените територии, да развият туристически дейности свързани с устойчивото регионално развитие, което да допринесе за тяхното управление и постигане на целите по опазване с особено внимание, когато се работи в екологично чувствителни зони.

DANUBE PARKS

network of protected areas

с/о Donau-Auen National Park

Schloss Orth, 2304 Orth an der Donau, Austria
Координатор туризъм: Magdalena Wagner
Тел.: +43/2212/3450-18, Факс: +43/2212/3450-17
m.wagner@danubeparks.org
www.danubeparks.org

Снимки: Kovacs, Newmann/Niederösterreich-Werbung, Wagner, Hoyer, Rosenberger, Leonov Valentin, Kopački rit Nature Park, Srebarna Nature Reserve, Daniel Petrescu, Dan Bandacu, Cristian Mititelu, KPNP Rouse Lom, Djerdap National Park, Gornje Podunavlje Special Nature Reserve, Lonjsko Polje Nature Park, Szabó Attila, Horáth Éva, Buchert Eszter, Komlós Attila, László Mészáros, Gábor Kiss, Pál Kézdy, BROZ, Jozef Tomecek, Kern, Günter Heidemeier, Thomas Schneider, Herwig Leinsinger, Kurt Kracher, Siegfried Geißler

Дизайн: Michael Kalb, www.michaelkalb.at

Печат: Геософт ЕООД

Произведени чрез използване на щадящи околната среда технологии и материали. Възможни са грешки и пропуски.

Подготовка за печат

Свежа енергия и внимание

Новоприетата Стратегия на ЕС за Дунавския регион (EUSDR) цели да засили и координира развитието му в посока “насърчаване на културата и туризма, и на контактите между народите”. Предизвикателство е да се намери дългосрочно устойчиво развитие – както за жителите, така и за природата.

Защитените територии са основните фигури в областта на екологичното образование и устойчивост. Те имат все по-голям брой образователни програми и инфраструктура, и предлагат информация за околната среда. Тези образователни елементи и задачи са интегрирани в туристически оферти.

Мрежата **ДУНАВСКИТЕ ПАРКОВЕ** разработи обща позиция по туризъм и екологично образование през 2011 г. Освен това, е разработен план за действие, за да се определи ролята на мрежата и съвместните и дейности в тези области за в бъдеще. Стратегията може да бъде изтеглена от сайта, а тази брошура дава общ поглед върху основните цели и предложения по поречието на река Дунав.

Опит в опазване на природата и защита

Посещението на една защитена територия е пътуване в най-ценните места в Европа.

Това е и целта на самите защитени територии, да водят хората към очарованието на природата, за да го преживеят и открият нейното богатство. Докато този емоционален аспект играе важна роля, обучението за това как функционират екосистемите, връзката им с реката, както и мерки за запазване на това природно наследство за бъдещите поколения, винаги остава включено.

В същото време, наличието на природни територии, особено в околностите на големите градове, означава висок стандарт на живот за местните жители. Защитените територии работят за опазването на района, като го съхраняват за използване например в свободното време от околното население.

Повечето от защитените територии предлагат посетителски центрове, направлявани екскурзии, и открити информационни звена, с цел да обучават и информират за ценността и защитата на района и да го направят достъпен за всички. В същото време, задачата на мрежата е да опази териториите от неблагоприятните въздействия на прекалената употреба на туристите, които също трябва да спазват някои правила. Общи насоки могат да бъдат намерени на стр. 5.

Целевите групи са толкова разнообразни, колкото и областите, нашите задачи са: да приветстваме и информираме туристите, както и местното население, с фокус върху децата и младежите. Ние работим заедно с училищата и имаме специални програми за семейства. Що се отнася до туризма, има голям брой оферти за индивидуални туристи, сътрудничество с туроператори, регионални инициативи в областта на туризма или компании въвеждащи все повече и повече туристи.

Колкото и разнообразни да са нашите целеви групи и оферти, общата цел на всички членове на **Мрежата ДУНАВСКИ ПАРКОВЕ** е опазване на съвместното природно наследство – природата, за нашите бъдещи поколения.

4

Приносът от сътрудничеството

Туризмът и екологичното образование се случват най-вече на местно ниво и са споделена отговорност на защитените територии с други регионални заинтересовани страни. Сътрудничеството в рамките на мрежата ДУНАВСКИ ПАРКОВЕ, може да допринесе за по-високо качество и по-новаторски предложения за туристите, както се вижда от нашите цели:

- Да се запазят и увеличат висококачествените туристически оферти, чрез разработване на общи насоки за качество и съвместно обучение на персонала
- Да се разработят новаторски предложения, с международна перспектива върху река Дунав, както и трансгранична и транснационална обиколка
- За съвместно разработване на гудактически материали и трансгранични или транснационални образователни програми за младите хора

- **Всички защитени територии, имат специфични правила за строго защитените територии, които не са достъпни за обществеността:** представител от посетителския център, който желае да посетите, ще ви информира къде може да отидете, за да видите по-голяма част от района и да причините най-малко смущения.
- **Не оставяйте следи:** Вземете боклука със себе си във от защитената територия.
- **Моля, останете на маркирани пешеходни и коледзачни пътеки:** защитените територии дават пространство на застрашени видове. Човешката намеса може да доведе до сериозни неприятности за опазване на природата.
- **Не всички водни обекти, позволяват гребане и плуване:** Моля свържете се с посетителските центрове предлагащи тази услуга. При възможност се предоставят екскурзии с моторна лодка – което позволяват по-силно изживяване сред природата с минимално въздействие от вашето посещение.

Природата на Дунав днес се нуждае от обединените усилия на Европа. Мрежата от защитени територии има претенциите да бъде израз на тези усилия. Изградена е на базата на съществуващи връзки и създава нови рамкови условия за продължително и интензивно сътрудничество между защитените територии по река Дунав и нейните притоци. Това широкообхватно дунавско сътрудничество подпомага всяка защитена територия при изпълнението на поетите от нея ангажименти.

Проектът ДУНАВСКИ ПАРКОВЕ е постоянна платформа:

- **За обмен на опит и знания между защитени територии по река Дунав**
- **За разработване на съвместни транснационални стратегии и концепции**
- **За изпълнението на трансгранични и транснационални проекти за възстановяване и опазване.**

Мрежата ДУНАВСКИ ПАРКОВЕ е създадена с подписването на “Декларацията от Виена“ Юни, 2009. Изграждането на мрежата и изпълнението на пилотната схема понастоящем се съфинансират от Програмата на ЕС за европейско териториално сътрудничество в Югоизточна Европа /ETC-SEE/.

Мрежата ДУНАВСКИ ПАРКОВЕ

Наша съвместна отговорност

По време на Вашето посещение, ще сме щастливи да Ви покажем природните чудеса на защитените територии по Дунав и ще Ви дадем възможност за незабравими преживявания сред природата. Наша обща отговорност е да опазим, с ваша помощ тези територии за бъдещите поколения.

Ето някои насоки, които е необходимо да се следват, при посещение на защитена територия, за специфичните правила, моля да се обърнете към представител на персонала на съответния посетителски център.

Биосферен резерват Делтата на Дунав Румъния

6 В края на 2 860 километровото си пътешествие от извора (Шварцвалд, Германия) до Черно море, в продължение на над 16 000 години, река Дунав е изградила една от най-красивите делти в Европа и в света. Благодарение на природните си богатства и фауна, където птиците са най-значимият елемент, Делтата на Дунав представлява особен интерес от всички гледни точки – научни, туристически и дори икономически. Основните екосистеми на делтата са разклоненията, каналите, потоците, езерта, плаващите тръстикови масиви, заливните равнини, дигите, пясъците, речните ливади, върбови гори, горите Letea и Caraorman.

Налични са специфични **туристически програми**: развлекателни турове; изследователски туризъм; специализирани пътувания и научен туризъм (напр. орнитолози, специалисти, изследователи, студенти); специални младежки програми; селски туризъм, екотуризъм; балнеоложки туризъм (лечение с кални бани по плажовете на Sulina, St. Gheorghe), наблюдение на птици, риболов, спорт, проучване на делтата с каяци, посещение на местности; традиционни ястия.

Посетителски центрове и изложения

Администрацията на Биосферен резерват Danube Delta (DDBRA) има няколко информационни, документационни и обучителни екологични центрове, единият е в Тулча (сегалището) и още четири в резервата (Crisan, Sulina, Murighiol и St. Gheorghe). Информация относно ролята и значението на резервата, също така и каква е ролята на посетителите и местното население в постигането на целите по управлението на опазването на околната среда и природното наследство, посетители и местни жители могат да намерят в изложения, листовки, брошури и т.н.

Нашите експерти организират образователни програми за опазване на околната среда за деца, комбинирайки теоретични концепции с работни листовки, свободни обсъждания, експерименти и игри, както и отбелязването на важни екологични събития.

Центровете представляват една рамка за среща с местните жители, за да ги привлекат и включват в процеса на вземане на решения засягащи местните общности.

Екскурзии с водач на терен

Туристите, които имат ограничено време, могат да се възползват от едnodневни екскурзии с големи модерни кораби или малки частни лодки. Тези, които разполагат с повече време могат да изберат пътувания от 6 до 12 дни, на модерни плаващи хотели, теглени по оторизирани маршрути, или престой в хотели и квартири. Страстният турист, който иска да открие красотата на самата делта, може да си наеме лодка.

Биосферен резерват Делтата на Дунав създаде 24 оторизирани туристически маршрути: 15 с лодки и 9 пешеходни пътеки.

Достъпа на туристи в Дунавската делта се основава на разрешителни за достъп, издадени от Администрацията на Резервата в Тулча или в Посетителските центрове.

Полезни връзки за туристите

DDBRA Website

www.ddbra.ro/en/rules-regarding-tourism.php

www.ddbra.ro/en/tourism-operators.php

Разписане на влаковете: www.cfr.ro

Достъп чрез воден транспорт:

www.navrom.x3m.ro

Централен офис за резервации за Делтата на Дунав и съседните области

www.e-deltadunarii.ro

Резервации могат да бъдат направени чрез различни туристически агенции, чрез основни туроператори или чрез туроператори специализирани в природния туризъм, наблюдението на птици и др. Потенциалните туристи могат да направят резервации директно на обозначените места в делтата.

Природен резерват Сребърна и Защитена местност Калимок – Бръшлен България

Природен резерват Сребърна

е разположен на 18 км западно от Силистра и на 1 км от р. Дунав. Езерото е обградено от дълга карстова депресия, граничеца с голи хълмове на изток, запад и юг.

Езерото е уникално, със своите свободноплаващи тръстикови острови които променят морфологията на повърхността на водата с движението си.

Изключителна забележителност е замръзналото езеро през зимата, което силно контрастира с жълтите тръстики.

Около езерото са разположени екопътеки, беседки и места за наблюдение. Пешеходни пътеки следват

границите на Защитената територия в околните хълмове. Информационни табла и дървени пейки са разположени на туристическите пътеки. Наблюдателни кули и заслони са поставени на две места. 223 вида птици се намират в Резервата. Някои от най-редките птици в България, могат да бъдат видяни тук, като къдроглавия пеликан и голяма бяла чапла.

В югозападната част на Резервата има и Природонаучен музей с богата колекция от препарирани птици и бозайници. Във фойето на музея има видео екран, който показва изображения в реално време от колонията на къдроглавия пеликан разположена в сърцето на резервата. На разположение на посетителите за наблюдение на птици се предоставят телескопи и бинокли.

Защитена местност Калимок-Бръшлен

Защитена местност "Калимок-Бръшлен" е проектирана да защитава една от малкото останали влажни зони по поречието на р. Дунав и нейното уникално биоразнообразие. Тя обхваща площ от около 6000 хектара. Районът може да се характеризира като

един от десетте най-представителните райони на страната, с консервационна стойност за опазване на естествените блата, крайречни и мочурливи местообитания. Влажната зона ЗМ "Калимок-Бръшлен" е местообитание на растителни и животински видове, които са редки на национално и европейско ниво.

Поради богатото си биологично разнообразие защитена зона е привлекателно място за туризъм. Фауната включва 109 вида водорасли, 10 мъхове, 16 гъби и над 300 висши растения. Най-голямото богатство на Защитената територия са птиците – 242 вида, 134 от които гнездят.

Наблюдението на птици е основен приоритет, птиците са многобройни, атрактивни и е лесно да бъдат видяни. Видове като къдроглавия пеликан и лопатарката отглеждат своите малки тук. За много защитени видове птици, това място е спирка в миграцията им. Има птици, които зимуват тук, което дава възможност за екотуризъм в студентите месеци на годината. Едина от най-големите колонии в България на чапли и някои от последните останали стар бряст, черна топола и Вардимски дъб в България се намират тук.

Природен резерват Сребърна

www.riosv-ruse.org

Защитена местност Калимок – Бръшлен

www.kalimok.eu

Полезни връзки за туристите:

Природен парк Русенски Лом България

Природен парк Русенски Лом се намира в Североизточна България, по продължението на каньона на долината на река Русенски Лом – последния десен приток на река Дунав. Площта му е 3 408 ха.

Невероятни гледки се простират от всички височини в Русенски Лом. В рамките на безкрайната долина на реката се преплитат горите в дивата красота на скални върхове, старите крепости и селища.

Флората на Русенски Лом обхваща, 902 вида висши растения и 13 вида орхидеи.

8 Видовете птици – общо 192, като 174 от тях са под защита – причина, поради която долината на река Лом е обявена за орнитологично-важно място. Особено интересни за учените са видовете обитаващи скалите като: Египетски лешояд, Черен щъркел, Белоопашат мишелов, бухали и др.

По поречието на река Русенски Лом се срещат 70 от общо 90-те вида бозайници в България, 26 от тях са различни видове прилепи. Високият процент на редки и защитени видове бозайници се дължи на разнообразието от условия за живот и местообитания, и доказва консервационното значение на Парка за тяхното опазване.

Историческите паметници са неразделна част от Природен парк Русенски Лом. Те са навсякъде. Създават невероятна атмосфера, усещане за отминали времена и за историческа непосредствена близост. Има два археологически резервата в парка – Ивановите скални църкви и Средновековната крепост Червен.

Културно-историческия образ на долината на река Лом ще бъде скучна, без скалните манастири. Само руини са останали, но те дават цвят на долината и запазват спомена за мястото, както център на духовност за изкуството и литературния елит. Те също напомнят, че голяма част от граматиката от всички краища на страната е сглобена тук и основатели са били българските царе.

Стенописите в скалната обител на “Св. Архангел Михаил” (12-14-ти век) са една от височините на Средновековното българско изкуство и са оценени като едни от най-добрите творби на Търновската живописна школа. През 1979 г. Светата обител е в списъка на ЮНЕСКО за световното културно наследство.

Организираны екскурзии

Природата, богатото културно-историческо наследство са в полза на развитието на туризма и отдиха, като цяло, както и на специализиран туризъм в областта на орнитологията, спелеология, велосипедния и водния туризъм, археологията, религията и фотография. Посетителския център на Парка ще бъде открит през пролетта на 2012.

Полезни връзки за туристите:

**Природен парк
Русенски Лом**
www.lomea.org

Туристическа информация:
www.lomovete.org

Природен парк Персина България

Природен парк Персина е обявен 2000 год. С обща площ от 21 762 ха, той обхваща територии от Свищовско – Беленската низина и част от Никополското плато.

Основни цели на парка са опазване и възстановяване на естественото състояние на многобройните острови, вътрешни блатата и Дунавски влажни зони. Парка включва две островни групи Никополска островна група и Комплекс Беленски острови. Част от комплекса е остров Персин (познат като остров Белене) – най-големият остров по Българското поречие на р. Дунав. На острова се намира първата възстановена Дунавска влажна зона.

Най-забележителните екосистеми в Парка са заливните гори и блатата. За опазване на тези хабитати са обявени няколко защитени

територии: Резерватите Китка и Милка, разположени на едноименни острови, Подгържан резерват Персински блатата, Защитена зона Персин – Изток разположени в източната част на остров Персин, Защитена местност Кайкуша намираща се на южната граница на Парка, и Защитена местност Плавала, в близост до гр. Никопол.

Най-ценното богатство на Парка са птиците – срещат се над 210 вида. Естествените заливни гори от върби и тополи, както и блатата по Дунав, са единственото място където редки и застрашени видове птици като лопатарката, малкия корморан, белооката потапница, различни видове чапли и рибарки гнездят. Един от символите на Парка е морския орел.

Посетителски център

Административната сграда и посетителски център на Природен парк Персина са разположени в гр. Белене. Посетителския център е домакин на местни, национални и международни сабития и изложби. Гостите могат да получат информация и рекламни материали.

Екскурзии

Места за почивка и наблюдение на птици са разположени по продължението на реката. Те предлагат забележителни гледки: залети гори, колоритни пейзажи и различни видове птици.

Пет каяка са на разположение да бъдат наети, а също така и шест местна моторна лодка, която се използва за специален воден маршрут “В обятията на Дунав”. Възможно да се видят много чапли, корморани, лопатарки, а през зимата пеликани и лебеди.

Има специален маршрут фокусиран върху възстановяването на влажни зони и наблюдението на множество редки и застрашени видове. Този маршрут води до влажната зона и блатата на остров Персин, за него се изисква специално разрешение за достъп до острова.

Освен красивата непокътната природа, Парка е свидетел на богато историческо минало. Тук живеят три религиозни общности: Католици, Източно православни и Мюсюлмани, всяка група следва определен начин на живот и традиции.

Природен Парк Персина

www.persina.bg

Община Белене

<http://obshtina.belene.net>

Община Свищов

www.svishtov.bg

Община Никопол

www.nikopol-bg.com

Българско дружество за защита на птиците

www.bspb.org

WWF България www.wwf.bg

Полезни връзки за туристите:

Национален парк Djerdap Сърбия

Да застанеш на брега на река Дунав е Величествено

Природата е гала на региона богати и разнообразни условия за живот и много различни видове. Все още се срещат вълк, чакал, елен, сърна и дива свиня. Във водите – разнообразни видове риби, включително и сом, с тегло 100 kg. Река Дунав е европейската международна магистрала, по която преминава голямо разнообразие от птици. Това, което природата е създала в Djerdap през вековете са гори и отвесни скали, хребети, клисури и каньони, рядка книга за живата история на флората и фауната – която трябва да бъде запазена за бъдещите поколения.

Посетителски център

Национален парк Djerdap е най-големият национален парк в Сърбия, който се намира на територията на три общини – Golubac, Majdanpek и Kladovo. Седалището на Национален парк Djerdap е посетителския център който е публично

дружество, където посетителите могат да бъдат информирани за флората, фауната, културни и исторически ценности на Парка, чрез използване на снимки, билбордове, информационни таблци и модели на исторически паметници.

Неразделна част от туристическата обиколка в центъра е проектиране на видеоматериал (обща дължина от 17 мин.) за Национален парк Djerdap.

Повече от 1100 **растителни видове** са описани за сравнително малка площ от 640 кв. км., което прави Парка една от най-забележителните части на Сърбия и на Балканския полуостров. Необходимо е това природно богатство, обект на постоянна човешка намеса, да се опази защото е незаменимо.

Площ от 63 608 ха е украсена с очарователни и уникални природни паметници, които в продължение на векове са вдъхновявали писатели, поети и художници, да произведат най-красивите думи, стихотворения и картини. Римският историк и писател Плиний Стари

е писал гледайки залязващото слънце над пролома Djerdap. Богатството от природни забележителности, пораждащи възхищение и благоговение пред съзидателната сила на Майката Природа, са само малка част от въздействието което Национален парк Djerdap оставя у хората. Необичайно съчетание на традиционното и модерното: хармония на противоположностите на кръстопътя на Изтока и Запада. Тук, в Djerdap ще откриете един от най-красивите географски райони в Европа, най-големият археологически и природен музей на открито на Стария континент – нещо, което е трудно да се опише.

Природата и богатото културно-историческо наследство допринасят за развитието на туризма и отдиха като цяло, както и на развитието на специализиран туризъм насочен към орнитологията, спелеология, байк и воден туризъм, археологията, религията и фотография.

10

Полезни връзки за туристите:

Национален парк Djerdap

www.npdjerdap.org

Туристическа организация

www.serbia.travel

Специален Природен резерват Gornje Podunavlje Сърбия

Специалният Природен резерват Gornje Podunavlje е създаден през 2001 г. и заема площ от 19 605 ха, разположен на левия бряг на река Дунав. Той е един от последните големи оазиси от заблатени горски комплекси от различни екосистеми: вода, езера, блата, гора, поляни, и др. Известен е със своята флора и фауна.

Най-често срещани дървесни видове са бяла върба, черна топола, бяла топола, както и насаждения от различни хибриди на евро-американски тополи. Най-красивите и ценни са насажденията от Летен дъб. Има около 50 вида бозайници, от малки гризачи, като мишки и полевки, до благороден елен.

Това е един от най-богатите на разнообразие от птици райони в страната. Регистрирани са над 70% от видовете които могат да бъдат намерени в Сърбия, почти 248 вида.

Повечето от тях са гнездящи птици. Следните видове са от особено значение:

Морски орел: 16 двойки гнездят в района на този резерват. Заедно с Природен парк Корачки rit, сформират една от най-компактните популации на вида в Европа.

Черен щъркел: рядко срещан вид в Сърбия. В Природния резерват, има 20-25 гнездящи двойки.

Колонии от Чапу: през 1999 г. бяха регистрирани няколко постоянни колонии, които по последни данни, са променили местата си за гнездене.

Диви патици и диви гъски: тези видове могат да бъдат намерени най-вече през зимата и по време на миграции, когато се събират десетки хиляди от тях. Най-окуражаващ е увеличаващия се брой на гнездящи двойки диви патици.

Динамиката на водния режим, създава много меандри, затони, временни водоеми и езерата, които заедно с периодичното заливане на река Дунав, предлагат перфектни условия за разнообразието от риба. Има 50 сладководни вида,

като шаран, сом, щука, бяла риба и много други, някои от които са в Червения списък на Сърбия.

Ловният туризъм е изключително важна част от туризма в резервата, отразяващ традиционната връзка между хората от района с дивеча и ловът. Най-важният ловен вид е благородният елен; трофей от Ловно стопанство Kozara е със световен рекорд в продължение на много години.

Екскурзии

- Пешеходни пътеки с информационни табели
- Наблюдение на птици
- Дунавски колоездачен маршрут
- Образователни програми за деца
- Наемане на лодка
- Етно-туризъм
- Лов и риболов

Специален Природен резерват
Gornje Podunavlje

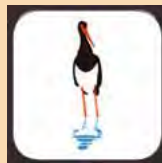
www.gornjepodunavlje.info

Vojvodinasume,
Държавна агенция по горите

www.vojvodinasume.rs

Институт за опазване на природата, Vojvodina

<http://zzps.rs>

Полезни връзки за туристите:

Природен парк Кораќки rit Хърватия

Природния парк Кораќки rit е разположен на мястото където река Драва се влива в Дунав. Това е една от най-важните алувиални заливни низини в Европа с вътрешна делта, имаща отделни морфологични и седиментни характеристики. Обликът на цялата област, зависи от редовните наводнявания, следователно сухоземните и водните части променят своята форма и функция, в съответствие с размера на заливната вода.

Кораќки rit е една от най-значимите дестинации в континенталната част на Хърватия с цялата си красота и екологична стойност. Десетки хиляди птици, езера и канали, пълни с риба, стада елени, глизани и влажни ливади са само част от съкровищата, които могат да се видят тук.

Посетителски центрове

Главният вход към Природния парк е **Посетителския център Mali Sakadaš**, разположен в автохтонната блатиста среда село Кораћево, на пътя Bilje-Koračevo-Kozjak. Посетителите могат да използват зоната за паркиране за частни

превозни средства и автобуси, оборудвана е рецепция с информационно бюро, магазин за сувенири, галерия за мултимедийна презентация, изложби и лекции.

Международните велосипедни маршрути, наречени **Pannonian Peace Route and Danube Route**, преминаващи през Кораќки rit, превърнаха Парка в първия център за велосипеден туризъм в Хърватия. В Посетителския център е създаден интернет център. Изградени са пешеходни пътеки от Посетителския център до Mali Sakadaš и Veliki Sakadaš, където посетителите могат да видят информационни табла за значението на Кораќки rit и по-специално за растителните и животинските видове.

Екскурзии

Основна атракция е обиколката с лодка през Специалния зоологически резерват. Лодката пресича гладката повърхност на водата и разкрива тайните, на пленителното блато – империя от птици и риби. Ако имате късмет, морски орел може да прелети или да Ви придружават чапли, летящи покрай лодката.

Възможно е също така да посетите и дворецът Tikveš, където са живяли много гържавници и известни личности. На разположение е био-екологична станция за посетители, които желаят да останат по-дълго, мултимедийна зала с капацитет за 80 души. Еко пътека Old Elm е близо до двореца Tikveš.

Паркът предлага, за цял или половин ден, **програми за наблюдение на птици** с водачи. Изобилието от риба привлича голям брой спортни риболовци. Известните риболовни райони са: Vemejski Dunavac, река Дунав, каналите Podunavlje и областта около помпена станция Zlatna GREDA.

12

Полезни връзки за туристите:

PARK PRIRODE KOPAČKI RIT

Природен парк Кораќки rit

www.kopacki-rit.hr

Туристически съвет на област Osijek-Baranja

www.tzosbarzup.hr

Туристическа организация Baranja

www.tzbaranje.hr

Природен парк Lonjsko Polje Хърватия

Живем заедно с реката

Природен парк Lonjsko Polje е едно от най-големите и най-добре запазените влажни местообитания в Европа. Хидроложките и геоморфологичните условия допринасят за богатото биологично разнообразие и множеството хабитати. Срещат се над 550 вида растения от влажни местообитания. Сред които и редки видове, като например водна детелина, която е част от запазената марка на Парка. Животинският свят също е изключително разнообразен и интересен. Най-забележителното нещо в Парка е големият брой гнездящи птици, особено във влажните зони. Бял щъркел, лопатарка, разнообразие от чапли, морски орли и малки кресливи орли, както

и много прелетни птици, които използват големите площи на пасищата, за да търсят храна. Две от зоните в рамките на парка са обявени за специални орнитоложки резервати. Природен парк Lonjsko Polje има също така редица местни породи домашни животни. Животните, са оставени в големи общи стада свободно да пасат през по-голямата част от годината. Туризмът, като отрасъл на икономиката, заема все по-важно място в развитието на региона.

Посетителски центрове

Приемането на посетители се извършва в информационния образователен център в Џуго по. 26 и Кгарје по. 16, които са обзаведени с малки магазинчета за сувенири и тоалетни, и чрез тях се насочват и организират посетителите на парка. В Кгарје има нова мултимедийна зала за обучение, работни срещи и семинари. В тези информационни точки, може да бъде получена необходимата за туристите информация, да се закупи билет за вход, разрешителни за риболов, да се наеме експерт водач на група и да се закупят рекламни материали, сувенири и напитки. В учебните

центрове, се провеждат специално разработени програми за деца и възрастни, на разположение са професионални водачи.

Екскурзии

Екскурзии за посетители, се извършват с педагогически водачи, като в зависимост от избора на посетителите, могат да се представят следните програми:

- Бял щъркел в Џуго
- Кгарје – архитектурно селище
- Бяла лопатарка – птица с лъжица
- Конят Posavina
- Земноводните
- Крайречните гори в низината
- Река Сава

Образователните програми се извършват интерактивно, специално са разработени работни листове за посетителите. Част от тях са предназначени за по-малките, а друга за по-големи деца и възрастни. Разработена е и програмата за деца в предучилищна възраст.

Природен парк Lonjsko Polje

www.pp-lonjsko-polje.hr

Туристически съвет на област

Sisak-Moslavina

www.turizam-smz.hr

Полезни връзки за туристите:

Национален парк Duna-Dráva Унгария

Живописният свят на заливните територии **Gemenc** е в Sárköz. Има няколко foks (тесни канала), използвани от предците за наводняване на района, те са били основни за изкарване на прехраната им. Заливната флора се характеризира с крайречните отлагания, галерия от храсти и гървета. В района се срещат дивата лоза и блатно кокиче. Фауната включва: благородни елени, земеродно рибарче, морски орел, черен щъркел и ловен сокол. В Gemenc може да посетите свободно маркираните и учебни еко – пътеки.

14

Някои от най-забележителните местообитания на Южно-унгарския Дунав, се срещат в **Béda-Karapancsa**. Тук могат да бъдат наблюдавани едни от най-големите групи морски орли и черни щъркели в Унгария. Водолюбиви птици почиват в галерия от незасегнатите заливни гори, красиви цветя цъфтят, стада рогат добитък пасат по поляните, може да се видят и бели водни рози.

Животът във влажните зони се базира върху реката: гори и насекоми, птици и риба, както и хората изграждат една сложна система.

Посетителски центрове

Населението на Kölked е живяло с щъркели в продължение на векове. Белите щъркели винаги са имали сигурно място за гнездене и хранене. В уникалния (в Европа), **Музей на Белия щъркел**, посетителите могат да видят начина на живот и миграция на щъркелите и да придобият представа за т.нар. опръстеняване на щъркели. През размножителния сезон може да наблюдавате красивата птица, която гнезди в околностите.

Историческия мемориален парк на Мохач се намира в близост до Sátorhely. Това е гробищен парк посветен на битката при Мохач (1526) и е последното място за почивка на повече от 1700 войници. Между масовите гробове има гървени скулптури и надгробни плочи на крал Луи II, на Pál Tomori, Dorottya Kanizsai, султан Сюлейман и няколко неизвестни войни. В мемориалния парк има много символи, които могат да бъдат разбрани най-добре с помощта на местен водач. Новата четириетажна сграда за изложби, открита през 2011 г., дава предпоставя място и възможност за изложби.

Пешеходни и кану маршрути с квалифицирани водачи

Тайните на Национален парк Duna-Dráva се разкриват най-добре, обхождайки териториите с квалифициран водач. На учебните еко-пътеки, по време на екскурзиите посетителите могат да се запознаят с местообитанията на заливни низини и гори и тяхната специфична флора и фауна През лятото, туристите могат да проучат дивия свят на Béda Karapancsa и Gemenc на кану обиколка. Дирекцията на Националния парк организира кану обиколките на фиксирани дати, но има възможност при желание от страна на туристите да се заявят програми и дати за участие по избор, изисква се само предварителна регистрация.

Полезни връзки за туристите:

**Дирекция на
Национален парк
Duna-Dráva**
www.ddnp.hu

**Информация за екскурзии
DunaTour**
www.dunaitura.hu

Информация за екскурзии Baja
<http://itthon.hu/tourinform-baja>

Информация за екскурзии Szekszárd
<http://itthon.hu/tourinform-szekszard>

Информация за екскурзии Mohács
<http://itthon.hu/tourinform-mohacs>

Информация за екскурзии Pécs
<http://itthon.hu/tourinform-pecs>

Национален парк Duna-Ipoly Унгария

Национален парк Duna-Ipoly (обявен през 1997 г.) се характеризира от речни долини, планини и равнини. Най-красивата част е завоя на Дунав, това е и най-посещаваната туристическа дестинация на Унгария.

Растителното разнообразие е изключително сложно. Много Карпатски видове достигат своите югозападните граници и регионите на Средиземноморските видове, се простират също толкова надало. Уникална ботаническа стойност има *Ferula sadleriana*.

Дунавския завой е дом на редки и ендемични видове охлюви. От ценните видове в реката се среща мряната (*Barbus peloponnesius petenyi*). Хищните Храстови щурци (*Saga pedo*) живеят в сухите, планински пасища, а късокраките гущери (*Ablepharus kitaibeli*) в планините Pilis и Börzsöny. Важни видове

птици са ловния сокол (*Falco cherrug*), царския орел (*Aquila heliaca*) и орела змияр (*Circaetus gallicus*). В Парка гнезди черен щъркел (*Ciconia nigra*), а в старите планински гори Börzsöny се срещат и значителен брой белогърби кълвачи (*Dendrocopos leucotos*). Бозайниците включват рисът, виграта и бобъра.

Зелено училище “Великденско цвете” и Еко – пътека Хълм Kis-Strázsa

Посетителския център Esztergom е идеалното място да се запознаете с Националния парк за първи път. Разполага с постоянна изложба която въвежда в природните богатства на планина Pilis.

Еко пътека дълга 1,2 km с продължителност около час позволява да се видят: оформените скали на планината Pilis, Бреговата лястовица, гнездяща в льосовите стени, пчелоядте как блестят в тропически цветове, както и много дневни пеперуди. В областта *Adonis vernalis* целият хълм става жълт през пролетта. На върха на планината е разположена една бивша военна наблюдателна

кула от която се разкрива прекрасна гледка.

Защитена местност Sas Hill се намира в сърцето на столицата, от където се разкрива спираща гъха гледка над Дунав. Това е подслон и жив музей за древните флора и фауна на Будапеща.

Екскурзии

Равната повърхност, ниския трафик, прекрасни природни ценности, гъсти селища и туристически услуги правят остров Szentendre идеалното място за велосипедни обиколки. Националният парк предлага екскурзии с кану, където може да бъдат разгледани непокътнати части на река Дунав. Стъпвайки на брега може да се наблюдават някои интересни местообитания, а с помощта на водач могат да се видят като: следи от бобър, много рядко земеродни рибарчета (*Alcedo atthis*), черни щъркели (*Ciconia nigra*) и груги редки и защитени видове птици и бозайници.

Дирекция Национален парк Duna-Ipoly

www.dunaipoly.hu

Защитена зона Sas Hill

www.sas-hegy.hu

Унгарско национално туристическо дружество

www.visit-hungary.com

За настаняване:

Дом Rác - www.raczfogado.hu

Хотел Regatta - www.hotelregatta.hu

Хотел Grante - www.hotelgrante.hu

Полезни връзки за туристите:

Защитен ландшафт Dunajské luhy Словакия

Над 12 000 гка заливни гори, горски степи, криволичещите речни странични клонове и равнинни ливади започват от Братислава. Dunajské luhy се посещава от много хора както от града и региона, така и от много чуждестранни туристи.

Колоезачния маршрут по поречието на Дунав, дава достъп до ценните места в сърцето на най-голямата вътрешна делта в Европа. Този клон на реката е важен коридор за миграцията на птиците и място за зимуване, което привлича много наблюдатели на птици. Река Дунав и нейните странични притоци се използват за разходки с кану, каяк, плуване и риболов.

Има много **природни резервати**. Защитената ландшафтна местност е разделена на пет части, като последният е остров Veľký Lel близо до Kotárnо. Този остров е отгаден под наем на BROZ за дълъг период. Тук могат да се видят примери за природозащитно управление като: традиционна паша на ливади от едър рогат добитък и коне и залесяване с естествени дървесни видове.

Заливните низини на Дунав – изложби

Активни са две интерактивни **пътуващи изложби** – една, която разказва за историята на Дунав заливната динамика и птиците, живеещи тук, и втората – фокусирана върху тайния живот на отскоро застрашения малък гризач, полевката, представен като реликтнен и ендемичен подвид на Дунавската низина.

Тези изложби най-често се показват в различни посетителски центрове, училища, университети, музеи и администрациите на защитените територии. Ако желаете да посетите или да бъдете домакин на една от тези изложби, моля свържете се с BROZ (broz@broz.sk).

Територията на Защитен ландшафт Dunajské luhy е администрирана и управлявана от State Nature Conservancy (Администрацията на защитената ландшафтна територия – с офиси в Братислава, Dunajská Streda и Kотárnо).

Като неправителствена организация за опазване на природата, BROZ (Регионална асоциация за опазване на природата и устойчиво развитие), се занимава предимно с управлението на избраните области в Dunajské luhy.

16

Полезни връзки за туристите:

BROZ – Регионална асоциация за опазване на природата и устойчиво развитие
www.broz.sk

Културен и информационен център Bratislava
www.bkis.sk

Екскурзии www.ekovylety.sk

Съвети за екскурзии в Дунавския регион
www.tipnavylet.webnode.sk

Разходки с водачи и обучение по околна среда
www.rangers.sk

Наблюдение на птици
www.watching.sk, www.birding.sk

Център за екологично обучение
www.sazp.sk/SEV/dropie

Клуб по конна езда Zlat Hucul
www.zlatyhucul.sk

Защитен ландшафт Záhorie Словакия

Най-ценната част на региона Záhorie е 27 500 ха, която включва Защитената ландшафтна територия (PLA) между река Морава и Малките Карпати. Много екосистеми са събрани в малка област: залети блатисти гори, изключително сухи върхове на пясъчни дюни в централната част на низината, смес от заливни гори, заливни ливади и ксеротермални горски степи по склоновете на Малките Карпати.

Различни видове птици, земноводни и бозайници може да се наблюдават по множество еко-пътеки, които пресичат района. Геоморфологичният портал на региона от Братислава е **Замъка Devin**, при сливането на Морава и Дунав. Централната част на района е покрита предимно от гъбово-боровата гора и е известен рай за гъбите.

Склонове на Малките Карпати предоставят много туристически пътеки, започващи в почти всяко село с прекрасни гледки на целия регион Záhorie.

Голямата значимост на Záhorie

Има **туристически и информационни центрове** в Devínska Nová Ves (северно от Devin), Holíč и Skalica. Водачи от местните туристически информационни центрове, ще ви преведат през красивия исторически център на Skalica. В близост до село Корбану можете да намерите единствената останала Велика Моравска сграда – Църквата “Св. Маргарита”.

Защитен ландшафт Záhorie е организация администрирана и управлявана от State Nature Conservancy (Администрацията на защитената ландшафтна територия – с офис в Malacky). BROZ (Регионална асоциация за опазване на природата и устойчиво развитие), като неправителствена организация за опазване на природата, реализира тук много проекти и дейности за опазване на природата.

**Агенция за опазване на природата
на Словашката република**

www.sopsr.sk

Регионален водач

www.ezahorie.sk

Devínska Nová Ves – Туристически информационен център

www.tikdvnv.sk

Holíč Туристически информационен център

www.en.holic.sk

Skalica Туристически информационен център

www.skalica.sk

Екскурзии

www.ekovylety.sk

Полезни връзки за туристите:

Национален парк Донау-Ауен Австрия

Национален парк Донау-Ауен е разположен между Виена и Братислава. Обхваща 93 кв.км., защитени крайречни влажни зони.

Река Дунав е все още свободно течаща и е от жизнено значение за парка. Взаимодействието на реката и нейната околна среда означава, че влажните зони се подновяват постоянно. Биологичното разнообразие е огромно: над 800 вида висши растения, повече от 30 бозайници, 100 вида размножаващи се птици, 60 вида риби, 13 вида земноводни и 8 вида влечуги, да не говорим за безбройните сухоземни и водни насекоми, както и безгръбначни.

Основаването на Националния парк през 1996 г. поставя района под трайна защита. Крайречните гори остават защитени от търговска употреба, което позволява на екосистемите да се развиват толкова свободно, колкото възможно. Иновативни проекти за възстановяване на реката поддържат и подобряват динамиката на Дунав.

Националният парк е поместен в един културен пейзаж: Виена, Замъка Eckartsau, Императорския фестивален дворец Hof, Средновековения град Hainburg, Археологическия парк Carnuntum.

Посетителски центрове

Посетителският център на Национален парк Донау-Ауен в Орт е първата спирка от пътуването в Дунавските влажни зони. С помощта на обиколка из специалната изложба "DonAUräume", реинджъри от парка обясняват как са се появили гвете влажни гори и Националния Парк. В близост до земите на Schlossinsel ('Castle Island') могат да се наблюдават отблизо животински видове, характерни за влажните зони. Основната атракция е подводната обсерватория – прозорец към подводния свят на бивш канал на река Дунав.

Сградата Wien-LöbAU на Националния парк (Виена) предлага информация, мултимедийната изложба topAU и много развлекателни дейности, свързани с влажните зони.

Допълнителни информационни точки са: Дворецът Eckartsau (градина от пейзажи), Au-Terrasse поглед в Stopfenreuth (гледку от Дунав), и Kulturfabrik Hainburg (Панорама – Дунавски влажни зони).

Екскурзии в Националния парк

Завладяващото усещане от пейзажа на влажните зони може да бъде изживяно по суша и вода. Можете да отидете на разходка с екскурзовод, но най-добрият начин за посещение е разходка с водач с кану или гумена лодка по река Дунав. В зависимост от сезона, времето, нивото на водата и интересът на туристите се предлагат различни теми на екскурзиите.

На територията на парка се провеждат събития, фокусирани върху специфични теми, семинари и програми за учебни занятия. Също така, се предлагат специални приключения за младите посетители, които могат да прекарат няколко дни в лагери, сред очарователни животни и растения.

18

Полезни връзки за туристите:

Национален парк Donau-Auen

www.donauauen.at

blog.donauauen.at

www.facebook.com/donauauen

Austrian National Forests Operations

www.schlosseckartsau.at

wien-lobAU National Park House

www.nph-lobau.wien.at

Donau N Tourism, Auland-Carnuntum

регионален офис

www.aulandcarnuntum.com

Vienna Tourism www.wien.info

Дунавски крайречни гори между Neuburg u Ingolstadt Германия

Колоездачния маршрут **Danube cycling** е връзка за всички любители на природата между старите Баварски културни градове Neuburg u Ingolstadt. Той води до защитена местност Дунавски крайречни гори между Neuburg u Ingolstadt, където наскоро се прилага един от най-големите проекти за опазването на природата в Германия, за динамиката на Дунавските заливни територии. Освен природата в този регион, посетителите могат да намерят допълнителни туристически атракции.

Отдайте се на кулинарни и културни забележителности във ваканционния район на Neuburg; аспержи и картофи от Donaumoos, великолепни замъци като Neuburg an der Donau с баварска галерия и фламандска барокова живопис.

Ingolstadt може да бъде музей на открито на германската крепостна архитектура. Характеризира се с изключителни забележителности в стария град, предлага привлекателни места за отгих като Audi Forum Ingolstadt.

Посетителски центрове

Посетителския център Auenzentrum Neuburg в **Замъка Grünpau**, разположен в бившите ловни полета на Баварската крале и херцози в Дунавските заливни низини, се състои от изследователски институт, форум на заливните територии и информационен център. В центъра може да научите повече за цялата река Дунав, значението на заливните екосистеми, защитата от наводнения и съживяване на реките и заливните равнини. Колоездачната пътека която минава покрай Дунав носи 30 000 туристи всяка година.

Възстановителните мерки в Дунавските заливни територии, функционирането на река Дунав с нейните алувиалните долини и гори, както и мерките за защита от наводнения, са обяснени

в лесно разбираем и приятен начин с помощта на филми, анимации и компютърни модели.

Donaupavillon е заграждение в Ingolstadt. На него се излагат информативни временни изложби, по отношение на р. Дунав и нейните заливни територии.

Екскурзии с Водач

Предлагат се екскурзии със сертифицирани водачи между Neuburg u Ingolstadt, включително орнитологични походи, кулинарни турове, както и колоездачни обиколки с акцент проекта за възстановяване. Програмата се актуализира постоянно, за да задоволи нуждите на посетителите. Основните портали в района са Auenzentrum в Замък Grünpau в западната част и Donaupavillon в заграждение Ingolstadt на изток. Всички екскурзии могат да бъдат резервирани в туристическите информационни центрове на Neuburg u Ingolstadt, в Auenzentrum Neuburg, и онлайн.

В близост до Природен парк Altmühltal са: Влажната зона Donaumoos и посетителския център, както и манастира Weltenburg на пробива на река Дунав.

**Дунавски крайречни гори
между Neuburg u Ingolstadt**

www.donauauen.de
www.auenzentrum-neuburg.de

гр. Ingolstadt
www.ingolstadt-tourismus.de

гр. Neuburg
www.neuburg-tourismus.de

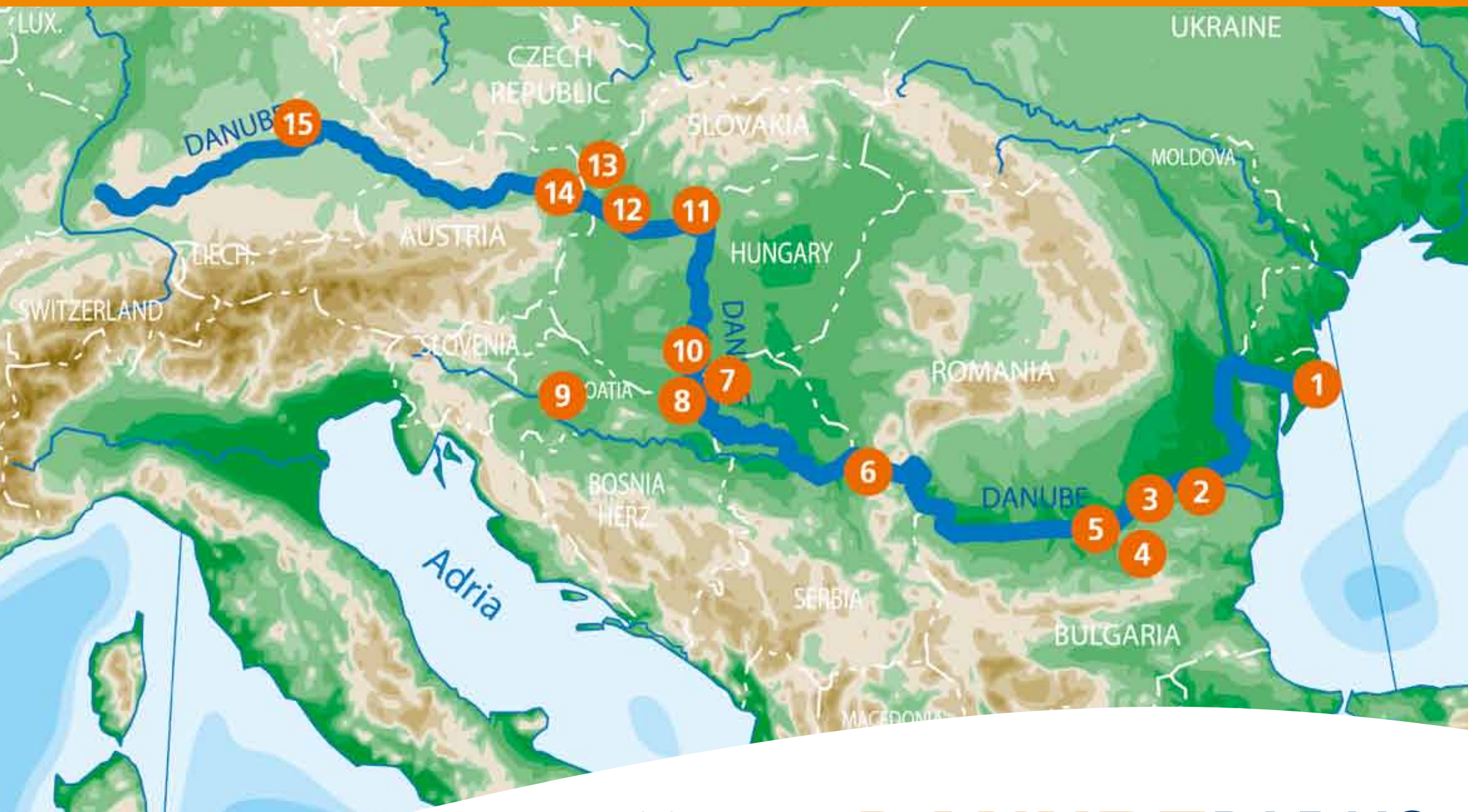
Окръг Neuburg-Schrobenhausen
www.neuburg-donau.de/tourismus

Полезни връзки за туристите:

- 1 Биосферен резерват Делтата на Дунав 2 Природен резерват Сребърна 3 Защитена местност Калимок – Бръшлен 4 Природен парк Русенски лом 5 Природен парк Персина 6 Национален парк Djerdar
 7 Природен резерват Gornje Podunavlje 8 Природен парк Кораќи рит 9 Природен парк Lonjsko Polje 10 Природен парк Duna-Dráva 11 Национален парк Duna-Ipoly
 12 Защитен ландшафт Dunajské luhy 13 Защитен ландшафт Záhorie 14 Национален парк Donau-Auen 15 Дунавски крајречни гори меѓу Neuburg u Ingolstadt

c/o Donau-Auen National Park
 Schloss Orth, 2304 Orth an der Donau, Austria
 m.wagner@danubeparks.org, www.danubeparks.org

DANUBE PARKS
 network of protected areas